

ikke kan gennemføre dem paa ordinær Vis med Tilslutning af begge Rigsdagens Thing, tror jeg, det er en Pligt for hver af Rigsdagens Afdelinger at nedlægge Indsigelse derimod og gjøre dette paa den virksomste og hurtigste Maade, det kan gjøres paa, nemlig ved Lovforslagets Forkastelse. Jeg veed, at denne Opfattelse ikke er i Mode hos den nuværende Regjering, og heller ikke i de Kredse, som staa Regjeringen nærmest; men jeg maa desuagtet fastholde den. Jeg gjør det for det Første, fordi jeg veed, at det er den Opfattelse, som stemmer bedst med den Opfattelse, som deltes af de Mænd, der gav os Grundloven. Jeg føler mig overbevist om, at de Mænd, der satte den nuværende § 25 ind i vor Grundlov — i det oprindelige Grundlovsudkast var der jo som bekendt ingen Bestemmelse om foreløbige Love — ikke gjorde det i den Hensigt, at de derved vilde sikke Regjeringen en særlig Lovgivningsvirksomhed, uafhængig af den samlede Rigsdag, og endnu mindre for at give Regjeringen Ret til at fremme Love udtryffeligt imod Rigsdagen eller en af dens Afdelinger, men de gjorde det af den Grund, der ogsaa forekommer mig at være ganske godt og klart udtrykt i § 25, at der kan tænkes særdeles paa-trængende Tilfælde, naar Rigsdagen ikke er til Stede og altsaa ikke kan spørges og ikke afgive sit Botum, hvor det vilde være særdeles hensigtsmæssigt for ikke at sige paa-trængende nødvendigt, at Regjeringen i Lovsform giver saadanne Forskrifter, som den tør forudsætte, at den kommende Rigsdag i det Væsentligste vil billige. Dersom denne Opfattelse af foreløbige Love fraviges, og man kommer ind paa den Opfattelse, som har gjort sig gjældende i de senere Aar, og denne ny Anvendelse af foreløbige Love skal udvikles videre — og der kan vel være Anledning til at vente det, særlig efter den nylig faldne Høiesteretsdom — saa nærer jeg Frygt for, at den ene efter den anden af de Bestemmelser i Grundloven, som man hidtil dog har anset for at være de væsentlige, vil gaa ud af Spillet. Hvordan det i saa Henseende forholder sig med § 49, kende vi Alle; det behøver jeg ikke at opholde mig ved; den kan jo for Øieblikket betragtes som død. Jeg frygter for, at den yderligere Anvendelse af provisoriske Love vil føre til, at § 2 i Grundloven vil gaa samme Vej, og jeg anser det for meget betænkeligt, dersom det bliver Praxis, og en Praxis, der ikke finder Modsigelse i begge Rigsdagens Thing, at Regjeringen foreløbig kan give saa mange Love, den vil, og kan opretholde dem, saa længe den vil, naar den blot har Tilslutning i et af Rigsdagens Thing — til en saadan

Tilslutning behøves der jo ikke noget større Antal end et Medlem over Halvdelen — naar den endvidere kan gennemføre særlige Institutioner, som f. Ex. Vendarmerikorpset, der aarlig kræver betydelige Udgifter, naar den kan give nye Straffelove efter sit eget Skjøn og forsyne dem med yderligere Tillæg, forsaavidt de første ikke skulde være tilstrækkelige, naar den kan bygge Fæstningsværker provisorisk, den begynder maaste smaat, men udvider dem senere mere og mere, indtil den tilsidst paa den Maade fuldfører dem. Naar alt dette gjøres, saa ser jeg ikke vel, at man kan forsvare at lade Grundlovens § 2: „Den lovgivende Magt er hos Kongen og Rigsdagen i Forening“ blive staaende, som den staaar. Jeg tror, at Rigsdagen i Tide for sin egen Skyld bør gjøre Indsigelse derimod, idet jeg nemlig tror, at en Forkastelse kan være meget farlig for Rigsdagen selv og ikke mindst for de konservative Interesser her til Lands. Jeg har opfattet det nuværende Landsthings Opgave væsentligst som den at holde igjen mod for ivrige og stærke Reformbestræbelser fra det andet Things Side. Jeg tror, at, da Landsthinget i 1866 fik den Sammensætning, som det nu har, da var det væsentligst det Hovedhensyn, som ledede Bestræbelserne i den Retning. Jeg har aldrig ment, at det i og for sig var nødvendigt eller heldigt at gaa den Vej; men jeg erkjender, at dersom Landsthinget fuldtud hævder den Stilling, navnlig hævder den Opfattelse: Vi ere som en ligeberettiget Faktor af Lovgivningsmagten i Stand til at forhindre umodne eller overilede Forslags Gjennemførelse, saa vilde Landsthinget være stærkt og i Stand til at løse den Opgave, som man i 1866 har tiltænkt det. Men jeg tror paa den anden Side, at dersom Landsthinget bidrager til, at den ny Anvendelse af provisoriske Love faaer Hævd iblandt os, saa vil med det Samme det Bolværk være bristet, som man den Gang mente var reist imod muligt kommende radikale Anløb. Der er maaste dem, der vil sige: Vi kunne være ganske rolige, Landsthinget staaar i et godt Forhold til Regjeringen, og denne igjen til Landsthinget, naar der er Noget, der kommer ud af Spillet, saa er det det andet Thing, og det kommer nok ind igjen, naar dets Tid er. Men jeg tror, mine Herrer, at det er meget forsynet at se Sagen paa den Maade, der kan komme Tider, da Røllerne byttes om, og Ingen af os er i Stand til at forudsæ, hvornaar det vil ske. Jeg optræder ikke som Spaamand, endnu mindre er det min Hensigt at true; men jeg tror, at virkelig konservative Folk gjøre vel i at